Europski parlament
2024-2029

USVOJENI TEKSTOVI

P10_TA(2025)0345

Stalni bjeloruski hibridni napadi na Litvu

Rezolucija Europskog parlamenta od 18. prosinca 2025. o stalnim bjeloruskim hibridnim napadima na Litvu (2025/3025(RSP))

Europski parlament,

– uzimajući u obzir svoje prethodne rezolucije o Bjelarusu, Rusiji i Ukrajini,

– uzimajući u obzir izjavu visoke predstavnice Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku u ime EU-a od 29. listopada 2025. o bjeloruskom hibridnom djelovanju na vanjskoj granici EU-a,

– uzimajući u obzir Povelju Ujedinjenih naroda, Helsinški završni akt i temeljna načela međunarodnog prava,

– uzimajući u obzir članak 136. stavke 2. i 4. Poslovnika,

A. budući da je Bjelarus pojačao hibridne operacije protiv Litve, uključujući razmještanje bespilotnih letjelica i upade balona, kibernetičke napade i kampanje dezinformiranja, te da nastavlja instrumentalizirati migracije;

B. budući da se te aktivnosti moraju sagledati u kontekstu ratne agresije Rusije na Ukrajinu i šire ruske strategije destabilizacije EU-a i NATO-a; budući da je Bjelarus platforma za ruske hibridne operacije protiv Europe; budući da obavještajne i sigurnosne procjene diljem EU-a upućuju na to da su bjeloruske hibridne taktike pomno usklađene sa širom ruskom strategijom neprijateljstva protiv EU-a i njegovih država članica i da joj doprinose;

C. budući da je Litva od 2024. zabilježila stotine povreda zračnog prostora letjelicama lansiranima iz Bjelarusa, uključujući meteorološke balone, od kojih nijedan nije prijavljen zrakoplovnim tijelima, što predstavlja kršenje međunarodnih sigurnosnih pravila i litavskog suvereniteta;

D. budući da ti upadi, među ostalim u blizini zračnih luka Vilnius i Kaunas, ugrožavaju živote i sigurnost te ometaju civilno

zrakoplovstvo i već su doveli do 19 slučajeva zatvaranja zračnih luka, utjecali na stotine letova i desetke tisuća putnika te prouzročili znatne gospodarske gubitke;

E. budući da su litavske vlasti izvijestile o velikoj eskalaciji hibridnih aktivnosti iz Bjelarusa, s obzirom na to da su 2023. otkrile tri balona, 2024. njih 184 te 2025. oko 700 balona i 200 upada bespilotnih letjelica;

F. budući da su litavske sigurnosne službe prikupile ostatke bespilotnih letjelica i balona koje je lansirao Bjelarus, koji upućuju na kontrolirano razmještanje, elektroničke sustave u letjelici i, u jednom slučaju, prisutnost eksploziva;

G. budući da su bjeloruske *de facto* vlasti, kao odgovor na odluku Litve da privremeno zatvori granicu s Bjelarusom, izvršile gospodarsku prisilu u vidu zadržavanja europskih teretnih vozila, prijetnji njihovom zapljenom i ometanja zakonite prekogranične trgovine;

H. budući da Bjelarus od 2021. sustavno instrumentalizira migracije i usmjerava nezakonite migrante prema litavskoj granici kao namjernu strategiju destabilizacije; budući da upadi bespilotnih letjelica i balona, kampanje dezinformiranja i pritisak na granice zajedno čine obrazac koordinirane hibridne agresije na Litvu i EU;

I. budući da je Litva 9. prosinca 2025., nakon naglog porasta broja balona lansiranih iz Bjelarusa, proglasila nacionalno izvanredno stanje i odobrila obaranje bespilotnih letjelica;

J. budući da je Bjelarus pokušao preusmjeriti odgovornost tako što je lažno optužio Litvu za špijunažu i izmislio dokaze, što je kopija poznate ruske taktike informacijskog ratovanja usmjerene na narušavanje povjerenja javnosti i skretanje odgovornosti; budući da je za suzbijanje takvih aktivnosti potrebna koordinacija na razini EU-a i NATO-a;

K. budući da je vojna i obavještajna suradnja Bjelarusa s Rusijom sve tješnja, a ovisnost te zemlje o Rusiji sve veća, uključujući zajedničke strukture protuzračne obrane, prijenos tehnologije u sustavima bespilotnih letjelica i koordinirane hibridne operacije protiv država članica EU-a; budući da ti hibridni napadi služe strateškim interesima Kremlja jer se njima testiraju sustavi protuzračne obrane i otkrivanja, ispituje koliko se daleko može ići prije reakcije te potkopava kohezija NATO-a i EU-a;

L. budući da države članice na istočnim granicama EU-a predstavljaju strateško područje za opću sigurnost Europe te im je stoga potrebna jača infrastruktura, poboljšani kapaciteti za nadzor i učinkoviti mehanizmi brzih pojačanja; budući da iskustva u Litvi pokazuju da je hitno potrebno koordinirano djelovanje EU-a, učinkoviti i inovativni kapaciteti za borbu protiv bespilotnih letjelica, tehnologije za zaštitu

granica te brza razmjena informacija među državama članicama;

M. budući da se u planu pod nazivom „Očuvanje mira – Plan za obrambenu pripravnost do 2030.” kao inicijative koje bi trebalo prve pokrenuti ističu Europska inicijativa za obranu od bespilotnih zrakoplova i promatračka misija na istočnim granicama;

N. budući da je SAD odlučio ukinuti određene sankcije Bjelarusu bez prethodne koordinacije s EU-om;

1. oštro osuđuje stalne hibridne napade Bjelarusa na Litvu, a time i na EU, uključujući upade bespilotnih letjelica i balona, instrumentalizaciju migracija, gospodarsku prisilu, krijumčarske operacije, vojne provokacije, kibernetičke napade i dezinformacije pod pokroviteljstvom države; smatra da su ti napadi namjerni, koordinirani i neprijateljski te da su dio šire strategije pod vodstvom Rusije za potkopavanje EU-a, vlada država članica i NATO-a;

2. osuđuje mjere odmazde koje je Lukašenkin režim poduzeo protiv Litve, uključujući nezakonito pritvaranje i zastrašivanje europskih teretnih prijevoznika, što predstavlja čin prisile usmjeren na državu članicu EU-a;

3. izražava svoju punu solidarnost s Litvom i drugim državama članicama protiv kojih su usmjereni bjeloruski hibridni napadi; ponavlja da prijetnje sigurnosti jedne države članice utječu na cijelu Europsku uniju te iziskuju ujedinjen odgovor;

4. traži da Bjelarus odmah prekine sve hibridne napade na Litvu i druge države članice, uključujući lansiranje bespilotnih uređaja, krijumčarenje, podršku režima organiziranom kriminalu, dezinformacije, gospodarsku prisilu, novačenje u području obavještajnih podataka i instrumentalizaciju migracija, da odmah pusti na slobodu sve europske prijevoznike i njihovu imovinu, da im nadoknadi sve financijske gubitke i zajamči sigurnost civilnog zrakoplovstva i graničnih prijelaza; osuđuje Lukašenkin režim za poticanje sabotaže i drugih neprijateljskih djelovanja usmjerenih protiv Litve i drugih država članica EU-a, za pružanje operativne potpore tim postupcima te pružanje sigurnog utočišta počiniteljima, što je vidljivo iz nedavne eksplozije željezničke pruge u Poljskoj i odobravanja utočišta počiniteljima ubojstva poljskog vojnika Mateusza Siteka, koji je ubijen na poljsko-bjeloruskoj granici; poziva na hitan prekid tih neprijateljskih djelovanja te da se osobe odgovorne za navedena teška kaznena djela predaju tijelima kaznenog progona;

5. u potpunosti podupire pravo Litve da poduzme razmjerne mjere protiv svih napada kako bi zaštitila svoj suverenitet, javni poredak i sigurnost zračnog prometa, uključujući presretanje ili neutralizaciju bespilotnih letjelica koje potječu iz Bjelarusa;

6. žali zbog izostanka koordinacije u vezi s djelomičnim ukidanjem sankcija SAD-a protiv Bjelarusa 13. prosinca 2025., čime se dovode u pitanje solidarnost i kolektivna potpora članicama EU-a i NATO-a koje su meta bjeloruskih hibridnih napada; naglašava da izjave posebnog izaslanika SAD-a u Bjelarusu o bjeloruskim *de facto* vlastima u kojima se jamči da će lansiranje balona biti zaustavljeno upućuju na priznavanje odgovornosti te da su relevantne za utvrđivanje državne odgovornosti u skladu s međunarodnim pravom;

7. ponavlja da ne priznaje Aljaksandra Lukašenku kao legitimnog predsjednika Bjelarusa; naglašava da eventualno preispitivanje sankcija EU-a protiv Bjelarusa ili suradnja s Bjelarusom moraju biti strogo uvjetovani time da Bjelarus provodi trajne, provjerljive i nepovratne sustavne promjene, uključujući oslobađanje više od 1100 preostalih političkih zatvorenika; poziva na solidarnost u rješavanju prijetnji koje predstavlja Lukašenkin režim, posebno onih koje predstavlja instrumentalizacija migracija od strane države; oštro osuđuje činjenicu da se bjeloruske *de facto* vlasti koriste migracijama u političke svrhe;

8. poziva na temeljitiju obavještajnu suradnju EU-a i NATO-a u području sigurnosti zračnog prostora i borbe protiv hibridnih prijetnji; poziva na pojačanu suradnju EU-a i NATO-a u pogledu nadzora litavskog zračnog prostora, uključujući ujednačene protokole za klasifikaciju incidenata, unaprijeđene rotacije nadzora zračnog prostora i koordinirane odgovore na upade balona ili bespilotnih letjelica; ističe da su potrebne redovite zajedničke vježbe u kojima se simuliraju hibridne zračne prijetnje; poziva države članice da osiguraju brzu prekograničnu mobilnost vojne i sigurnosne opreme za potporu Litvi, uključujući sposobnosti u području protuzračne obrane i borbe protiv bespilotnih letjelica;

9. poziva države članice i saveznike iz NATO-a da preispitaju postojeće strateške i operativne okvire za rješavanje hibridnih prijetnji u cilju jačanja odvraćanja, pripravnosti i pravodobnih odgovora te prelaska s reaktivnog pristupa na proaktivno odvraćanje;

10. naglašava da zaštita i otpornost kritične infrastrukture, uključujući prometnu i zrakoplovnu infrastrukturu, mora biti strukturni dio i adekvatno se financirati u okviru sljedećeg VFO-a;

11. poziva Komisiju i Frontex, uz puno poštovanje njegova mandata, da podrže jačanje nadzora litavske granice i zračnog prostora u vidu upotrebe dodatnih senzora, ophodnih zrakoplova, prijenosnog pribora za borbu protiv bespilotnih letjelica i potpore za analizu prijetnji u stvarnom vremenu; napominje da bjeloruske hibridne taktike razotkrivaju strukturne slabosti koje iziskuju zajednički odgovor EU-a; pozdravlja Europsku inicijativu za obranu od bespilotnih zrakoplova kao vodeći europski projekt za otkrivanje, praćenje i suzbijanje neprijateljskih bespilotnih zrakoplovnih sustava;

pozdravlja predloženu promatračku misiju na istočnim granicama, čiji je cilj integracija kapaciteta za protuzračnu obranu i obranu od bespilotnih letjelica s kopnenom i pomorskom sigurnosti u baltičkoj i crnomorskoj regiji; poziva Komisiju da pripremi mjere za zaštitu infrastrukture transeuropske prometne mreže i da zaštiti kontinuitet transeuropskih prometnih usluga od budućih hibridnih napada; poziva na brzu provedbu tih projekata;

12. poziva na dublju suradnju EU-a i Ukrajine u području tehnologija bespilotnih letjelica, sustava za borbu protiv bespilotnih letjelica, kibernetičke zaštite i otpornosti na hibridne prijetnje, svjestan da je stručnost Ukrajine od strateške važnosti za sigurnost EU-a;

13. pozdravlja nedavno donošenje novog kriterija za sankcije koji obuhvaća hibridne napade na države članice; poziva Vijeće da uvede dodatne ciljane sankcije protiv bjeloruskih dužnosnika, državnih i privatnih subjekata te pojedinaca uključenih u proizvodnju i razmještanje bespilotnih letjelica i sve druge hibridne operacije kojima su meta kritična infrastruktura, gospodarske aktivnosti i demokratske institucije; poziva Vijeće da poduzme dodatne sektorske mjere protiv Bjelarusa, uključujući širenje ograničenja u zrakoplovnom i financijskom sektoru, dodatne zabrane uvoza i ulaganja, šire zabrane pružanja usluga, ograničenja pristupa upravljačkim funkcijama u kritičnoj europskoj infrastrukturi te zabrane prihvaćanja donacija bjeloruskih *de facto* vlasti i subjekata u javnom vlasništvu;

14. poziva EU i države članice da traže međunarodnu odgovornost za postupke Bjelarusa, uključujući prijetnje civilnom zrakoplovstvu, nezakonito pritvaranje teretnih prijevoznika iz EU-a i transnacionalnu represiju bjeloruskih državljana koji borave u državama članicama EU-a, te da ta pitanja postave na relevantnim međunarodnim forumima;

15. apelira na Vijeće da u sljedeći VFO uključi sigurnosne prioritete na istočnim granicama te da osigura održiva ulaganja EU-a u borbu protiv hibridnih prijetnji i poboljša otpornost Unijine kritične infrastrukture, vojne mobilnosti i obrambene tehnologije;

16. odbacuje bjelorusko dezinformiranje u obliku širenja izmišljenih dokaza ili optužbi za špijunažu; poziva EU i države članice da ojačaju stratešku komunikaciju, suzbijaju dezinformacije, javno otkrivaju izvore neprijateljskih postupaka i provode preporuke iz Niinistöova izvješća u cilju jačanja otpornosti društva;

17. poziva europska poduzeća, posebno prijevoznike, da ponovno procijene sigurnosne rizike povezane s poslovanjem u Bjelarusu te da poduzmu odgovarajuće zaštitne mjere;

18. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću, Komisiji, potpredsjednici Komisije / visokoj predstavnici Unije za

vanjske poslove i sigurnosnu politiku, državama članicama EU-a, NATO-u, UN-u i bjeloruskim *de facto* vlastima.